

COLUMN: BOSWACHERS IN HET BANCAIRE WOUDE

Met de staat als aandeelhouder in drie banken komt het fenomeen van staatscommissarissen op. Of natuurlijk ook leuk: Boswachters. Probleem is welk bos moeten deze wachters gaan bewaken?

Commissarissen worden in het Nederlandse ondernemingsrecht opgezadeld met het doel het vennootschappelijk belang te dienen. Dit vennootschappelijk belang impliceert dat commissarissen alle bij de vennootschap betrokkenen belangen in hun afweging dienen te betrekken. Het recht specificert niet welk belang welk gewicht dient te krijgen. Voorop staat wel dat het belang van werknemers en leveranciers zwaar dient te wegen, naast dat van aandeelhouders. Nu zou het zo kunnen zijn dat de staat zich als aandeelhouder schikt in dit model. Dit lijkt echter onwaarschijnlijk, omdat de staat met zichzelf in een fors belangenconflict is geraakt. Als aandeelhouder dient zij te streven naar een rendement op de gemaakte belegging ten einde belastingbetalers tevreden te stellen, als hoeder van de Nederlandse economie dient zij ervoor zorgen dat het krediet weer gaat stromen (mogelijk met een voorkeur voor bepaalde industrietakken), als "zorgende vader" wil zij werkgelegenheid garanderen, als ultieme uitkeringsinstantie voorkomen dat werkloosheidsuitkeringen dienen te worden uitgekeerd, en als redder in nood zal zij ervoor willen zorgen dat de bank het hoofd boven water weet te houden. Staatsboswachters zullen zich dan ook niet als "gewone" commissarissen gedragen, zij zullen dit belangenconflict in de bestuurskamer brengen.

Deze corporate governance mag vanuit de optiek van de staat zinnig lijken, vanuit de optiek van de onderneming is dit minder zo. Binnen de Raad van Commissarissen ontstaat een tweedeling: Boswachters en commissarissen. Ook het feit dat Boswachters aparte bevoegdheden hebben, draagt hieraan bij. Een meerderheid van de commissarissen zou voor een bestuursbeslissing kunnen zijn, twee Boswachters kunnen dit tegenhouden. De vraag rijst dan welk belang wordt gediend. Staatsbelang of vennootschappelijk belang? Het begrip vennootschappelijk belang is al ruim, als het ook nog eens wordt uitgebreid met staatsbelangen wordt de afweging helemaal complex. Het bestuur kan erdoor verlamd raken, noodzakelijke beslissingen kunnen worden uitgesteld of niet worden genomen, en uiteindelijk zal het bestuur nog minder "accountable" zijn geworden. Alle beslissingen zijn te rechtvaardigen door een beroep te doen op één van deze vele zwaarwegende belangen. Het gevaar bestaat dat met Boswachters de accountability juist afneemt in plaats van toeneemt. Beter is het om de Boswachters als gewone commissarissen aan te stellen en ze uitdrukkelijk niet op te zadelen met het behartigen van staatsbelangen. De staat mag wel eisen dat de Boswachters in de beloningscommissie en de audit commissie zitting moeten hebben. De Boswachters kunnen vervolgens specifiek letten op de ongewenste effecten van het beloningsbeleid en op de transparantie van de verslaggeving. Ook ligt er een belangrijke taak voor ze op het controleren van het risicoprofiel van de bank. De Boswachters kunnen dan speciaal letten op de omvang en afbouw van de portefeuille van (Amerikaanse) probleemkredieten.

Oscar Couwenberg
Director MBCF